

**BİR GÖÇÜŞME ÖRNEĞİ:
çizgin- (<çigzin-) ve tézgin- (<tégzin-)**

Arzu YIKILMAZ¹

Özet

Göçüşme, bir söz içindeki iki ses biriminin yer değiştirmesidir. Bu durum, dillerin ses yapılarından çok, seslerin kendi özelliklerinden kaynaklanır. Bu yönüyle göçüşme, bir ses olayından çok, mekanik bir değişimdir. Bu, zamanını ve yönünü bilemediğimiz değişikliklerdir. Diller, oluşumundan çok sonra yazıya geçirilmesinden olsa gerek, göçüşmeli biçimler her iki şekilde yaşar. Bu çalışmada çizgin- (<çigzin-) ve tezgin- (<tegin-) örneklerinin farklı kaynaklardaki kullanım biçimleri ve etimolojileri ele alınıp incelenecektir.

Anahtar Sözcükler; Göçüşme, mekanik ses değişimi, çizgin-, tezin-

**AN EXAMPLE OF A METATHESIS:
çizgin- (< çigzin-) ve tezgin- (< tegin-)**

Abstract

Metathesis is the transposition of two sound units. This process primarily derives from the features of the sounds rather than the phonetic structure of the languages. In this respect, metathesis is a mechanical transposition rather than a sound change. These changes are unpredictable in terms of time and direction. Forms of metathesis live in both ways probably because writing was far too later discovered than the birth of languages. In this study, çizgin- (< çigzin-) ve tezgin- (< tegin-) samples will be scrutinized with their different forms in different sources and examined with their etymological features.

Key Words: Metathesis, A Mechanical Transposition, çizgin-, tezin-

---

¹ Yrd. Doç. Dr., Bayburt Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, arzuikilmaz1@gmail.com

Göçüşme (*metathesis*), “ses unsurlarının sıralanışındaki değişiklik”, şeklinde tarif edilebilir. Düzensiz ses olayları arasında sayılan göçüşme, dillerin canlı yapılarından kaynaklanan diğer değişikliklerden uzakta, onlardan daha mekanik bir özelliğe sahiptir. Göçüşmelerde, diğer ses olaylarında gördüğümüz yer ve zamana bağlı belirli ölçüleri bulamayız ve diğer ses olayları kadar yaygın olmamakla birlikte, dillerden yine de eksik olmazlar. Avrupa dillerinde *r* ve *l* seslerinin göçüşmesi, hemen hemen geneldir (Langacker 1972:265). Gerçekleşme biçimine göre çeşitli sınıflandırmalara tâbi tutulmasına rağmen, türleri henüz net olarak belirlenip adlandırılmayan göçüşme, bir söz içindeki iki ses biriminin göçüşmesidir, yer değiştirmesidir. Nöbetleşme veya öğelerin sıralanışındaki değişiklik olarak da tanımlanan göçüşme, Türkçede, daha çok *ç, s, d, t, z, ş, v, f, n, y* gibi diş ve dudak, bilhassa da *r, l* akıcı ünsüzleri taşıyan sözlerde görülür:

“Bu durum da gösteriyor ki göçüşme, dillerin yapı özelliklerinin dışında, onların ses yapılarından çok “*r, l, ç, s, d, t, z, ş, v, f, n, y*” vb. seslerin özelliklerinden kaynaklanan ve dolayısıyla diğer ses olaylarından çok daha mekanik olan bir değişimdir. Dillerin ses yapılarından kaynaklanan bir olay olmadığı için de, dillerin belirli bir ölçü ve düzeni olmayan düzensiz ses olaylarından.

Hiçbir dilde anlam ayırıcı bir değer taşımayan göçüşme, Türk dili tarihinde de bolca karşılaştığımız bir olaydır: toprak > torpak; çömlek > çölmek; *kaş-ru> karşı> karşı; lanet > nalet; güvercin > güvencir; zerdali > zelderi torpak < toprak; eski > eski; alta- > atla-; köprü < köprü; bulgur > burgul; ileri > ireli; eşki > ekşi > eşki vb. Göçüşme, Türkçedeki alıntı sözlerde de görülebilir: kibrit > kirbit; karyola > kayrola; lânet > nalet; zerdali > zelderi; bayram > baryam; derya > deyra; köprü > körpü; yanlış > yalınış; kirpik > kiprik; vb. [Karaağaç 2013: 436].

Fuzûlî'nin *gayrı* redifli gazelindeki aşağıdakibeyitinde geçen *çizgine*bu sözün en ünlü kullanım örneğidir.

Yetti bî-kesliğim ol gâyete kim çevremde

Kimse yok çizgine gird-âb-i belâdan gayrı

Beyitte geçen *çizgin-* sözü üzerine, bu şiirin çevirisini yapan yayınlarda şu açıklamaları buluruz: “Kimsesizliğim o raddeye geldi ki etrafımda belâ girdabından başka dönüp dolaşan yok.” [Tarlan 1985: 186]. Bir başka çeviri “Kimsesizliğim o dereceye vardı ki, etrafımda belâ burgacından başka dönen kimse yok.” [Mazıoğlu 1986: 205]. Bir diğeri “O kadar yalnızım ki, çevremde belâ girdabından başka dönen biri yok.” [Açıkgöz 1998: 123].

Beyitin çevirilerinde görüldüğü gibi, *çizgin-* “dönüp dolaş-, dönmek” anlamındadır. Beyitte geçen *çizgin-* sözü hakkında, sözlüklerde ise şu açıklamaları buluruz:

Clauson, bu sözlerdeki göçüşmenin ilk farkına varandır. Nitekim sözlüğündetezgin- bk. *tegzin-*; *tegzinç* bk. *tegzinç* ve *tegziz-* bk. *tegzin-* (EDPT:488) biçiminde doğru tercihi yapan ve*çizgin-* veya *tézzin-* maddelerine yer vermeyen Clauson (EDPT: 574) şunları yazar: **tegzin-:tegziz-** fiilinin dönüşlü biçimidir “dönmek, döndürmek, çevresinde dolaşmak vb.” Bu kelimenin etimolojisi kesin değildir. Güney-merkezî Özbekçede *teg-* fiilinin bugünkü ettirgen şekli *tegziz-* biçimindedir; fakat bu söz **tegir-* ve türevleri ile bağlantılı görünmektedir. Çok eski bir tarihte Güney-batı Osmanlıca dışında *tezzin-*’e dönüştürülmüştür ve şimdi her yerde aynıdır. Xak. *çığrı*

tezigindi “çıkırığı döndürdü”; Kaş. II (*teziginür, teziginmek*); *korkup başı teziginür* “korkudan başları döner.”; KB *ajun teziginür* “dünya döner”; Rbğ. *tezigünürde* “dolaşırken”; Çağ. *tezigin-* “dönmek” manasıyla *çezgin-* ve *teskin-*; San. *téskin-* ~ *tezigin-*; Xwar. *tezigin-* “dönmek”, Qutb.’da “çevresini gezmek”; Kıp. *tezigin-* ses değişimiyle *tezigin-* biçimiyle de görülmektedir; Osm. *degzin-* “dolaşmak, gezinmek” biçimiyle yine aynı anlamdadır (EDPT: 488-489).

tezigin- fiilinden komşu anlamlarla ilişkilendirilerek türetilmiş bir isimdir. Uyg. *bir teziginç* “bir tomar”; *teziginçyol* “dönemeçli yol” (EDPT: 488). Kutadgu Bilig’de bir defa geçen *teziginç* “hayat; kader” [Arat 1979: 440] anlamındadır ve burada “dönmek” temel anlamı, mecaz yolla, bir üst anlama çekilmiştir.

Sözlüğünde *çizgin-* sözüne yer vermeyen Resenen, *tezigin-*, *tezigin-* maddesinde dönüşlü “kendini çevirmek” anlamıyla *vetezgen* “çevirmek” sözüyle bağlantılı olarak *tezigin-çözünü* “burgaç, kıvrım; dünya” anlamıyla alır (Resenen: 477).

Derleme Sözlüğü’nde *çizgenmek* maddesinde “Bir şeyin çevresini dönüp dolaşmak” anlamı ile yetinilmiştir. *Çeğzinmek* maddesinde ise “Ağır davranmak, oyalanmak” şaşırtıcı anlamıyla karşılaşmaktayız. Tabii ki bu iki madde başı arasında bir ilişki kurulmamıştır (DS).

Tarama Sözlüğünde şu biçimler yer almaktadır: *çığzinmek*, (*ceğzinmek*, *cezginmek*, *çizginmek*, *çeğzinmek*, *çezginmek*, *çizginmek*, *çevzinmek*, *çığrinmek*) “dönmek, dolaşmak (TTS: 915). *Çizgindirmek* ~ *çığzindirmek* ~ *çeğzindürmek* “döndürmek, devrettirmek” (TTS: 915).

Türkçe Sözlük, herhangi bir açıklama yapmaksızın *çizginmek* biçiminde ve “1. Bir şeyin etrafında dönüp durmak 2. Tereddüt etmek” anlamıyla alır. (TS: 554).

Tuncer Gülensoy ve Hasan Eren’in sözlüklerinde kendine yer bulamayan *çizgin-/çizgin-* veya *tezigin-/tezigin-* sözleri hakkında Misalli Türkçe Sözlükte (Ahmet Topaloğlu) şu açıklamaları buluruz: *Çizginmek* dönüşlü f. (<çizgin-mek) E.T. Türk ve halk ağzı çevresinde “dönmek, dolaşmak”: *Çizginir başım akar yaşım iniltim bî-aded / Âh kim çektin çevirdin den beni dolâb-veş* (Zâtî) (MTS: 601).

Görüldüğü gibi *çizgin-* sözü üzerine Clauson’un, göçüşmeli biçimlerin Güneydoğu Osmanlıcasında daha yaygın olduğu’na dair açıklamaları dışında, doğru dürüst kapsamlı bir açıklama bulunmamaktadır.

Bu konuda Tietze ise şunları söylemektedir: *çezgin-*, *çizgin-*, *çezgin-* “dönmek, dolaşmak” krş. *değzin-*. Fiilden fiil yapan *-gin-* vs. genişlemesi büyük ihtimalle geçişsiz-*ık-* vs. eki (*acık-*) ile dönüşlü-*(i)n-* vs. ekinin (*acın-il-*) birleşimidir, yani <*-*ık-in-*. *-gin-* anlamlı, geçişsiz fiiller yapar. Örneğin, *dol-gun-*; *sergin-*; *taşkın-*; *tiksin-* (*tez-/tes+gin-*), *uçkun-/ucgun-*; *yutkun-*. *Değzin-* fiilinden metatez yoluyla ortaya çıkan *tezigin-* fiili gibi, buna mana ve şekil bakımından çok benzeyen *çezgin-* fiili de büyük ihtimalle bu genişlemeye ait değildir. (Tietze: 503).

Tietze, bir başka maddede ise şunları yazar: *değzin-*: “etrafında dönmek, dolanmak”. Yeni bir incelemede kök olarak tek- “dönmek vs.” fiili teklif ediliyor. Kelimeyi *tezig-* genişlemesi farz eden etimolojiyi tatmin edici

bulmayan Clauson'a göre kelimenin etimolojisi henüz aydınlanmış değildir. *değirmen*, *değre*, *değri*-kelimeleriyle olan muhtemel ilişkisi $r > z$. *Değzin-* ile *çeğzin-* fiilleri arasında şekil ve mana bakımından göze çarpan benzerlik vardır. Kelime başındaki $c - d$ yakınlığı için krş. *cak/cek*, *cırnak*.(Tietze 2002: 579).

Görüldüğü gibi, sözün açıklanmasından çok, ekin büyümesine kapıldığı görülen Tietze, bu konuda *değzin-*maddesinde de karmaşık açıklamalar yapmaktadır. Tietze bu maddede *-r/-z-* ve *-c/-d-* (*t/-ç-* olmalı!) ses denklığıne kaçan ilgiyle tam bir zihin dağınıklığı yaşamaktadır.

-r- ~ -z- konusu: "Genel ses bilgisinin en önemli olaylarından biridir. Dillerin çok eski dönemlerinden beri görülen bir ses denklığı olduğu için, pek çok eski alfabede bu sesleri işaretlemek için kullanılan harfler bile aynı veya benzer harflerdir. Bu ses denklığı, aynı zamanda iyi birer Hint-Avrupa dilcisi olan bazı Türkologlar tarafından Türkçede de araştırılmış ve yıllar içinde, bu konuda geniş bir literatür oluşmuştur.

Bilindiği gibi, gerçekleştikleri yer ve zamanı belirleyemediğimiz ses değişmelerini, bugün, ses denklikleri olarak değerlendiriyoruz. Türkçenin kendi içinde olduğu kadar, Türkçe ile Çuvaşça, Moğolca, Mançu ve Tunguzca arasında görülen bir ses denklığıdir. Türkçenin söz içi ve söz sonu z'sini, Çuvaşça, Moğolca, Mançuca ve Tunguzcada *-r* sesi karşılar. ET *üzük* "çadır örtüsü" ~ Moğ. *ürge* "örtü, tente"; ET *kez-* "gezmek, ortada dolaşmak" ~ Moğ. *herü-* "dolaşmak, aşağı yukarı; ET *küzen* "kokarca" ~ Moğ. *kürene* "kokarca"; ET *sez-* "sezmek, inanmak, düşünmek, idrak etmek, kavramak, seçmek, tanımak" ~ Moğ. *sere-*, *seri-* "duymak, sezmek, önceden sezmek, görmek, önceden görmek; uyanmak, uykudan uyanmak"; ET *oz-/os-* "önce olmak, öne geçmek" ~ Moğ. *urit* "önceden, önünde, peşinen", Moğ. *urida* "önceden, daha önceki zamanda", Moğ. *uridu* "önceki, ilk, birinci, evvelki" ~ Kalm. *urid*, *urida*, *uridu* "önceki, ilk birinci, evvelki" ~ Bury. *urdehe*, *urdaki*, *urdahi*, *urdin* "önceden"; ET *uz* "atik, çevik, ehil; maharet, sanat, ustalık", Bury. *uzan-* "sanatta derinleşmek, bir sanatın ustası olmak" ~ Moğ. *uran* "sanat, zanaat; sanatçı, hünerli", Bury. *urala-* "sanat, el sanatı yapmak" ~ Man. *ure-* "çevik, alışık olmak"; ET *kunduz* ~ Çuv. *hondor* "kunduz" vb. Bu değişme ve denkliklerin izleri, Türkçenin diğer bütün kollarında, yani Türkçenin kendi içinde de vardır: ET *köz* "göz" ~ ET *kör-* "görmek" vb.[Karaağaç 2016: 242-243].

t- ~ç- **konusu:**Bu konudan ilk bahseden, Çuvaşça ile Türkçe arasındaki benzerlikleri konu edinen Budenz olmuştur. Ramstedh ise Tunguzca, Moğolca, Türkçe üzerinden bu konuya dikkat çekmiştir. G. Zoltan aynı konuyu işlemiştir. Daha sonra birçok araştırmacının da dikkatini çeken bu konu üzerine yapılan bütün çalışmaları değerlendiren Günay Karaağaç ise şunları kaydetmektedir: "t- > ç-, t- ~ ç-; Ön sesteki ötümsüz dış patlayıcısının dış-damaklaşması, tarihî Türk şivelerinde ilk olarak Oğuz Kağan Destanı'nda görülmektedir: ET *tap-* > OKD *çap-* "bulmak"; *titire->çiçire-* "titirmek"; ET *topçı* > OKD. *çopçı* "topçu"; ET *tüş* > OKD. *çüş* "rüya".

Ön ses durumunda ötümsüz dış patlayıcısının dış-damaklaşması bugünkü Uygur Türkçesinde, düzensiz olarak birkaç sözde görülür: ET *tüş->* Uyg. *tüş-* "inmek"; ET *tişi* > Uyg. *çişi* "dişi"; ET *tiş* > Uyg. *çiş* "diş"; ET *töşek* > Uyg. *çüşek* "döşek", vb.

Bazı Türk yazı dillerinde ön sıra ünlüleri yanında t- ünsüzünün ç- ünsüzüne döndüğü görülür: ET *tiz* > Tat., Özb., Uyg. *tiz*, Kırg., Kaz. *tizé*, Çuv. *çir* “diz”; ET *til* > Özb., Kırg. *Kmk.*, Tat., Kaz. *tıl*, Çuv. *çilgé* “dil”; ET *tirig* > Kırg., *Kmk.*, Kar., Tat., Kaz. *tíri*, Alt. *tirü*, Çuv. *çir* “diri”; ET *tokağu* > *tokay* ~ Çağ. *çoğay* “delta, orman”.

Ön ses durumundaki t'nin ç- sesiyle sonuçlanması Çuvaş Türkçesinde de görülür: GT *til*- > Çuv. *çel*- “dilmek, kesmek”; GT *tiz* > Çuv. *çer* “diz”; GT *tirig* > Çuv. *çere* “diri”; GT *tırmala*- > Çuv. *çırmala*- “tırmalamak, tırnaklamak”; ET *titre*- ‘titremek, sarsılmak’ ~ Çuv. *çitre*- “titremek, sarsılmak” ; ET *tağağu* ‘tavuk’ ~ Çuv. *çeh*, *çih* ‘tavuk’; GT *taş* > Çuv. *çul* “taş”; GT *tik*- > Çuv. *çik*- “dikmek” vb.

Ön seste görülen bu ses denkliği, Türkçenin kendi söz varlığı içinde izlenebildiği gibi, Moğolca ile Türkçe arasında da söz konusudur. Bu ses denkliğinde, genellikle, Türkçe t'li biçimleri kullanırken, Moğolca ç-'li biçimleri kullanılır: ET *tigin* > Moğ. *çiğın* “prens”; ET *titre*- ~ Moğ. *çiçire*- “titremek, sarsılmak”; GT *tın* “ağır, sıkı, kuvvetli, çok, yüksek derecede” ~ Moğ. *çin* “sıkı, sağlam” ~ Moğ. *çinegen* ‘güç, iktidar; yetenek’; ET *tıñla*- “duymak, dinlemek” ~ Moğ. *çinna-hu* “dinlemek; riayet etmek, söz tutmak” ~ Bury. *sannanam*, *şagananam*, *çağnanap* “duymak, dinlemek” ~ Kalm. *çinnahu* ‘dinlemek, gizlice dinlemek’; ET *bitig* ‘yazılı, yazılmış, kitap’ ~ Moğ. *biçi*- ‘yazmak’, Moğ. *biçik* ‘yazı’ ~ Bury. *bişenem*, *biçenep* ‘yazmak’ [Karaağaç 2016: 231-232].

Clauson'da yer alan sözler içinde *çizgin-* (<*çizgin-*) ~ *tezgin-* (<*tegzin-*) sözlerine en yakın duran söz *çığır* (EDPT: 410); *tegre*, *tegirme* (EDPT: 485), **tegir-* (EDPT: 485) sözcüğüdür. Bu maddede **çığır-* biçimine değinerek doğru bir varsayımda bulunan Clauson şunları yazar: Kaşgarî'ye övgü, temel olarak “dönen bir şey”, bundan dolayı “değirmen çarkı, gök katı vb.” ve eş anlamlısı ortaçağlarda *çığırık/çıkırık* olarak görünür; kuzey-merkezî dil ailesi dışında genel anlamı “çırçır aleti” anlamındadır. İki kelime de **çığır-* fiilinden türetilmiş isim gibi görünmektedir. Xak. *çığır* “gökyüzü, gökkubbe”; *kökçığırsı* “gökyüzü, gökkubbe”, *çığır* “değirmen çarkı, su tekerleği vb.; ipek bobini ve aynı zamanda “makara, kasnak, palanga” anlamındadır. Kaş. I-II *çevür-*, *çevrül-*, *tegzin-*, *ud-* “su makarası, çıkırık vb.”; *çixrık* (çıkırık yanlış yazımı) Çağ. *çıkırık* “üzerine pamuk, ipek ve yün eğirilen makara; kirman” *çıkır* da denmiştir. San., Xwar. *çıkır* “çıkırık”, Qutb *çığırık* (EDPT: 410).

tegzin- sözünden türetilen *tegzinç*, nasıl eğretileme yoluyla “tomar” anlamına geliyorsa, **çığıru-* sözünden türetilen *çıkırık* da “makara” anlamını kazanmıştır. Her iki sözün kuşatma, sarma, dolama bilgisinden gelerek “sargı aleti; sarılan, sarılmış durumdaki, döndürülen her şey vb” anlamında olduğu apaçiktir. Gök (felek) anlamı kazanmış olan *çığır*, dönme özelliği taşıdığından, bilgi olarak “makara”nın komşusudur. Bunlara ek olarak söz, bir üst bilgiye taşınmış ve eğretileme yoluyla “hayat, kader” anlamı da kazanmıştır.

Bütün bunlar yanında aynı sözlerin ve aynı maceranın Moğolcada da varlığı konuyu daha açık duruma getirir: *çig* 2 “sargı, bandaj; kırık kemik sarmaya mahsus ince tahta” (L: 240); *çigci*- “sarmak, sargılamak, dolamak” (L: 241); *tegsi* “denk, eş” (L: 944) ~ *tegsile-* “eşitlemek, eşlemek, denkleme” (L: 944); *tagas* “denklik, uygunluk” (L: 913) ~ *tagastay* “denk, uygun” (L:913) ~ *tagatay* “uygun, yakışır” (L: 913).

SONUÇ

Sonuç olarak bütün bu veriler ve açıklamalardan sonra Türkçenin tarihsel dönemlerinde *tegin-* ~ *tön-* (< *tegin-* “dönmek, dolaşmak”) biçimlerinin yanyana yaşadıklarını hatırlar ve sözün anlamını düşünürsek *çizgin-* ~ *tezigin-* biçimlerinin aslı olduğunu rahatça görebiliriz. *çizgin-* ve *tezigin-* sözleri bize *tag/teg* ~ *çag/çeg* “benzer, eş, tam, aynı” biçim ve bilgisinin “dönmek, dolaşmak” kavramına ulaşmada temel olduğunu da öğretirler. Kısacası, Kaşgarlı Mahmut’tan beri gördüğümüz bu *çizgin-/çizgin-* ~ *tezigin-/tezigin-* biçimleri, *t tag/teg* ~ *çag/çeg* “benzer, eş, tam, aynı” köklerinden geldikleri için ilk biçimler *çizgin-* ve *tezigin-* olmalıdır.

KISALTMALAR

Çağ. Çağatayca

DS Derleme Sözlüğü

EDPT An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish

Kaş.Kaşgarî

KB Kutadgu Bilig

Kıp. Kıpçakça

L. Lessing

MTS Misalli Türkçe Sözlük

Rgz. Rabgûzî

San. Sanglah

TS Türkçe Sözlük

TTS Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü

Qutb. Kutb

Xwar. Harezmi

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Namık (1998), *Fuzûlî*, İstanbul, Timaş Yayınları.
- Arat, Reşit Rahmeti (1979), *Kutadgu Bilig III İndeks*, İneksi Neşre Hazırlayanlar: Kemal Eraslan, Osman F. Serkaya, Nuri Yüce, TKAE Yay.: 47, Seri: IV-Sayı: A-12, İstanbul. S. 440.
- Bloomfield, Leonard (1979), *Language*, London.
- Clauson, Gerhard (1972), *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, Oxford: Clarendon Press.
- Eren, Hasan (1999), *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Ankara: Bizim Büro Basım Evi.
- Fuzûlî Divanı, (1997), Metni Baskıya Hazırlayanlar: Kenan Akyüz, Süheyl Beken, Sedit Yüksel, Müjgan Canbur, Akçağ, Ankara.
- Gülensoy, Tuncer (2007), *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, Ankara: TDK Yayınları.
- Karaağaç, Günay (2017), *Türkçe Üzerine Çeviriler*, Ankara, Akçağ.
- Langacker, Ronald W. (1972), *Fundamentals of Linguistic Analysis*, New York.
- Lessing, D. Ferdinand (2017), *Moğolca-Türkçe Sözlük*, Çev. Günay Karaağaç, TDK.
- Mazioğlu, Hasibe (1986), *Fuzûlî ve Türkçe Divanı'ndan Seçmeler*, Ankara Kültür ve Turizm Bakanlığı Y.
- MTS: Ayverdi, İlhan ve Topaloğlu, Ahmet (Redaksiyon-Etimoloji), (2006), *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul: Kubbealtı Yayınları.
- Resenen, Martti (1969), *Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs Der Türksprachen*, Helsinki.
- Tarlan, Ali Nihat (1985), *Fuzûlî Dîvanı Şerhi III*, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Tietze, Andreas (2002), *Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı A-E, I*, İstanbul-Wien.
- TS II: (2009), XIII. Yüzyıldan Beri Türkiye Türkçesinde Yazılmış Kitaplardan Toplanan Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü II, C-D, Ankara, TDK Yayınları.
- Karaağaç, Günay (2016³), *Türkçenin Dil Bilgisi*, Akçay.

